

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1985

ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1985

Α'. Λεξικό.—Ἐπερατώθη ἡ ἐκτύπωση τοῦ Α' ἡμιτόμου τοῦ Ε' τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ (405 σελίδες, λήμματα γ ε ρ ο δ έ μ α τ ο ς - γ λ ω σ σ ω τ ό ς) καὶ ἀναμένεται ἡ κοστολόγησή του ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία διὰ νὰ δοθῇ στὴν κυκλοφορία. Ἦδη ἐδόθη εἰς τὸ τυπογραφεῖο ὑλικὸ (περίπου 200 χειρόγραφες σελίδες) καὶ ἀναμένεται ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐκτύπωση τοῦ β' ἡμιτόμου τοῦ Ε' τόμου.

Παράλληλα συνεχίζεται ἡ ἐπεξεργασία σειρῶν λέξεων ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ γ καὶ ἀπὸ δ.

Β'. Ἀποδελτίωση - λημματογράφηση - κατάταξη γλωσσικοῦ ὑλικοῦ.— 1. Ἀποδελτίωση: Οἱ εἰδικοί ἀποδελτιωτὲς Ἀλίκη Μπελιᾶ καὶ Ἀθανάσιος Κοτσίρας ἀποδελτίωσαν χειρόγραφες συλλογὲς καὶ ἔτσι τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Κέντρου πλουτίστηκε μὲ ἀρκετὲς δεκάδες χιλιάδων νέων δελτίων μὲ λέξεις καὶ φράσεις ἀπὸ πολλὰ σημεῖα τοῦ ἐλληνοφώνου χώρου.

2. Λημματογράφηση δελτίων: Παράλληλα μὲ τὴν συντακτικὴν ἐργασίαν οἱ συντάκτες ἐλημματογράφησαν πολλὰς χιλιάδες δελτία ἀπὸ τὸ ἀποδελτιούμενον γλωσσικὸ ὑλικό.

3. Κατάταξη: Συντάκτες καὶ γραφεῖς ἀσχολήθηκαν καὶ μὲ τὴν ἀλφabetικὴν κατάταξιν καὶ συγχώνευσιν στὸ ὅλο σῶμα τοῦ Ἀρχείου μεγάλου ἀριθμοῦ λημματογραφημένων δελτίων.

Γ'. Γλωσσικὲς ἀποστολές.—Κατὰ τὸ θέρος τοῦ λήγοντος ἔτους πραγματοποιήσαν μὲ ἐντολὴ τῆς Ἀκαδημίας μηνιαία ἀποστολὴ συλλογῆς γλωσσικοῦ ὑλικοῦ οἱ ἀκόλουθοι:

1. Ὁ διευθύνων τὸ Κέντρο Νικ. Κοντοσόπουλος στὸ νομὸ Ἐβρου.
2. Ἡ Ἐλευθερία Γιακουμάκη στὰ Ἀντικύθηρα καὶ τὴν Ἐλαφώνησο.

3. Ὁ Γεώργιος Ντελόπουλος στήν περιοχή Πτολεμαΐδος - Καστανοχωρίων [ἀδαπάνως. Σέ συνεργασία Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καί IMXA Θεσσαλονίκης].

4. Ὁ Σταῦρος Κατσουλέας στό Καστελλόριζο (Μεγίστη) καί στό Μεγανήσι Λευκάδας.

5. Ὁ Ἀντώνιος Μπουσμπούκης στό νομό Γρεβενῶν.

6. Ἡ Χριστίνα Μπασέα - Μπεζαντάκου στή βόρ. Εὐβοία.

7. Ὁ Ἀθανάσιος Νάκας στήν Κάλυμνο καί στά Ψάρα.

8. Ὁ Ἀγγελος Ἀφρουδάκης στή Σαμοθράκη.

Τό ὕλικό πού συγκεντρώθηκε εἶναι ἀρκετό, γλωσσικά πολύ ἐνδιαφέρον καί ἐπακριβωμένο. Ἦδη ἄρχισε ἡ ἀποδελτιώσή του ἀπό τοὺς γραφεῖς τοῦ Κέντρου καί τοὺς δύο νεώτερους συντάκτες.

Δ'. Χειρόγραφα.— Τό 1985 προστέθηκαν στό Κέντρο 15 νέα χειρόγραφα μέ πλουσιότατο γλωσσικό ἰδιωματικό ὕλικό ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδας. Τά 5 ἀπό αὐτά προέρχονται ἀπό τίς ἀποστολές τῶν συντακτῶν σέ διάφορες περιοχές τῆς χώρας ἐνῶ τά ὑπόλοιπα 10 ἀπό παραχώρηση τῆς Γλωσσικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν. Τά χειρόγραφα αὐτά παρέχουν ἀξιόπιστο καί ἐπακριβωμένο γλωσσικό ὕλικό πού θά πλουτίσει τό Ἀρχεῖο τοῦ Κέντρου καί θά ὑποβοηθήσει καί τήν σύνταξη τοῦ Γλωσσικοῦ Ἀτλαντα τῆς Ἑλλάδας.

Ε'. Ἐκδόσεις.— Ὁ ἐκτυπωθεῖς 15ος τόμος τοῦ Λεξικογραφικοῦ Δελτίου (324 σελίδες: 18 ἄρθρα ἢ μελέτες 2 βιβλιοκρισίες καί μία νεκρολογία) ἀναμένει τήν κοστολόγησή του γιά νά δοθῇ στήν κυκλοφορία. Ἦδη ὅμως ἀντίτυπά του ἔχουν σταλῆ σέ γλωσσολογικά ἰδρύματα καί κέντρα τῆς Ἑλλάδας καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐπ' ἀνταλλαγῇ μέ δικά τους δημοσιεύματα. Στό τυπογραφεῖο ἔχουν δοθῆ μελέτες γιά τόν 16ο τόμο τοῦ Λεξικογραφικοῦ Δελτίου καί ἐντός τοῦ λήγοντος μηνός θά ἀρχίσῃ ἡ στοιχειοθεσία του.

ΣΤ'. Γλωσσικός Ἀτλαντας Εὐρώπης.— Ὁ διευθύνων Νικ. Κοντοσόπουλος κατήρτισε τόν χάρτη τῆς Εὐρώπης μέ τήν ἔννοια «sarrasin» καί πρόκειται νά τόν ἀποστείλει ἐντός τοῦ λήγοντος μηνός στό Κέντρο τοῦ ΓΑΕ στή Νιμέγκη (Ὁλλανδία).

Ζ' Γλωσσικός Ἀτλαντας τοῦ ἑλληνοφώνου χώρου.— Ὁ διευθύνων τό Κέντρο Νικ. Κοντοσόπουλος καί ὁ συντάκτης Ἀντ. Μπουσμπούκης καθ' ὅλο τό διαρρεῦσαν ἔτος (καί ἀπό τοῦ Νοεμβρίου 1984) ἀσχολήθηκαν ἀποκλειστικῶς μέ τήν παρασκευῆ τοῦ Γλωσσικοῦ Ἀτλαντος τοῦ ἑλληνοφώνου χώρου, κατόπιν εἰδικῆς ἀναθέσεως εἰς αὐτούς τοῦ ἔργου τούτου ἀπό τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ἦδη κατήρτισαν τό δίκτυο σημείων ἐρεύνης στόν ἑλλαδικό χῶρο καί τό (ἀπό 700 ἔννοιες) Ἐρωτηματολόγιο

βάσει τοῦ ὁποίου θὰ συγκεντρωθῆ με ἐπιτόπια ἔρευνα τὸ ὑλικὸ γιὰ τοὺς χάρτες τοῦ Ἄτλαντος. Ἐπικουρούμενοι ἀπὸ πλειάδα τοπικῶν ἀντιπροσώπων (φιλολόγων ἐξειδικευμένων στὸ γλωσσосуλλεκτικὸ ἔργο) καὶ με δικές τους ἐπιτόπιες ἔρευνες (ἀποστολὴ τῆς Ἀκαδημίας ἢ με προσωπικὴ τους πρωτοβουλία καὶ ἀδαπάνως) συνεκέντρωσαν τὶς ἀπαντήσεις στὸ Ἐρωτηματολόγιο ἀπὸ 20 σημεῖα ἐρεύνης σὲ διάφορες ἑλληνικὲς περιοχές.

Η'. Βιβλιοθήκη.— Στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου προστέθηκαν 250 περίπου τόμοι βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων πού προέρχονται ἀπὸ δωρεές καὶ ἀνταλλαγές με τὸ Λεξικογραφικὸ Δελτίο.

Θ'. Ἐπιστημονικὲς ἄδειες.— Ὅλοι οἱ συντάκτες τοῦ Κέντρου ἔλαβαν μηνιαία ἐπιστημονικὴ ἄδεια, κατὰ τὴν ὁποία ἀσχολήθηκαν με τὴν διαπραγμάτευση διαφορῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων.

Γ. Συμμετοχὴ σὲ συνέδρια.— 1. Ὁ Γεώργιος Α. Ντελόπουλος ἔλαβε μέρος Α) στὸ Σεμινάριο διδασκαλίας Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας, Θεσσαλονίκη (Ι.Μ.Χ.Α) Αὐγούστος 1985, με θέματα (α) Νεοελληνικὴ λεξικογραφία - διάλεκτοι - ἰδιώματα, β) Προβλήματα διδασκαλίας τῆς νέας Ἑλληνικῆς, γ) Ἐπίδραση τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας στὰ Βαλκάνια. Β) Στὸ Συνέδριο τοῦ Κέντρου Μελετῶν Ἰονίου, Ζάκυνθος (24 - 26 Ὀκτωβρίου 1985) με θέμα: Ἡ Ζάκυνθος στὴν ἀγγλικὴ βιβλιογραφία (1815 - 64) Γλωσσικὰ - πολιτιστικὰ.

2. Ὁ Ἀθανάσιος Νάκας ἔλαβε μέρος α) στὸ ΣΤ' Γλωσσολογικὸ Συνέδριο πού ὀργάνωσε ὁ Τομέας Γλωσσολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τὴν ἀνακοίνωση: «Συντακτικὲς ἀποκλίσεις στὴ χρῆση τῆς μετοχῆς ἢ πῶς χρησιμοποιοῦν τὴ μετοχὴ ὁ Σεφέρης, ὁ Ἐλύτης, ὁ Σινόπουλος, ὁ Σκαρίμπας, ὁ Μακρυγιάννης κ.ἄ.» β) στὸ Ε' Συμπόσιο Ποίησης (Πανεπιστήμιο Πατρῶν, Ἰούλιος 85) με θέμα «Ἡχομίμηση καὶ ἠχοποίητες λέξεις στὴν ποίηση».

3. Ὁ Ἀντώνιος Μπουσμπούκης στὸ συνέδριο πού ὀργάνωσε ἡ Φιλοσοφικὴ σχολὴ Ρεθύμνης (Ἰανουάριος 1985), ὅπου μίλησε με θέμα «Ἡ γλώσσα στὴν πολιτικὴ τῆς περιβαλλοντικῆς παιδείας».

Κ'. Χρῆση τοῦ Ἀρχείου.— Με ἄδεια τῆς Ἀκαδημίας ἐχρησιμοποίησαν ὑλικὸ τοῦ Ἀρχείου πολλοὶ ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ.

Με τιμὴ καὶ σεβασμὸ

Ὁ Διευθύνων

Νικόλαος Γ. Κοντοσόπουλος